

veli kralj — „ti si, moj sinko, že v drugo mojo misel pogodil“.

Zdaj jim tretjo uganko napové: „pojuternjem se bomo tukej spet zbrali, in kdor bo za klobukom sém naj lepšo rožo prinesel, bo naj važnejo zagonetko rešil“.

Radoveden zadnje uganke starček sina komej pričaka domú, pa ga pobara: „kakošno nalogo imate pa zdaj?“ „Oj ta je zvita“ — veli sin — „kdo bo med tolikimi lepimi rožami ravno tisto zadel, ki jo kralj za naj lepšo ima?“ „Sinek moj“ — nastavi oče — „čez pšenični klas rože nima ta svet, za klobuk ga zatakni, pa bo gotova tvoja uganka“. Hočem storiti, kakor mi svetjete, oče dragi, reče sin — in gre na polje po klas.

(Konec sledi.)

Slovanski popotnik.

* Milostljivi knezoškof Lavantinski so nam veselo novico naznanili, da so „veliko berilo za 2. odred ljudskih šol“ ravno doveršili. Ker je le en glas po vseh slovenskih okrajnah, da v sila teškem poslu za nježno mladino pisati slovenski svet nima izvrstnejega pisatelja kakor so preslavni knez, smemo veseliti biti in hvaležni o ti novici.

* „Drobtinice“ za leto 1853 so se letos nekoliko zakasnile; ravno se 1. põla tiska; nadjati se je, da bo delo prihodnjega mesca zgotovljeno. Ni dvomiti, da tudi to bo verlo delo.

* „Gospodarske Novine“ v Zagrebu so že razglasile poziv k naročnini. Bojo pa „gospodarske novine“ obširen organ materialnih zadev za Horvatsko in Slavonijo, ne le v korist gospodarom zemeljskim, ampak tudi tergovcem, obrtnikom in obče vsim, katerem je mar za napredek domačega blagostanja. Ime vrednika g. Dragotina Rakoveca nam je prorok verlosti novega lista. Z veseljem naznanijo „Novice“ in priporočijo svojo drago sestrico na ravno tistem polju, nadjajoč se, da boste postopale vseskozi vzajemno. Izhajajo „gospod. nov.“ enkrat v tednu (v saboto) na pol põle v veliki četvertini; veljajo s poštarino 3 fl. za celo leto.

* Neven, krasoslovni list, izhaja tudi to leto s posredovanjem matice ilirske, ki ga je namenila krasnemu spolu in mladeži jugoslavenski, da ji ni treba tražiti po tujih privojih in brati bilja in cvetja dostikrat otrovnega. Če biti „Neven“ bčelica za duševno zabavo, ktera kupi vosek samo z medom, ktera nosi nauke samo v zabavo. „Matica“ se nadja, da bojo domljubi krepko podpirali časopis, ki ne izhaja zarad dobička, ampak edino le v duševno korist naroda. Naročnina mu znese za celo leto po pošti 5 fl., za pol leta 2 fl. 30 kr., tudi na četvert leta se prejema naročilo, ki se pošlje gosp. tajniku matice ilirske v Zagreb.

* Po naznanilu „Neven-a“ bo to leto tudi lepозnanski list „Danica“, ki že 4 leta več izhajala ni, na novo izhajati začela. „Neven“ pristavi, da narod horvaški sedaj se pritežiti ne more, da nima časnikov; za jedanput jih ima sedaj v Zagrebu pet, in ker se je nadjati, da se bo v celi veliki Zagrebski škofiji vendar en duhovnik najdel, ki se bo vdal vredništvu zastanega „katoliškega lista“, jih bo v vsem 6.

* Družtvo sv. Mohora ima po poslednjem naznanilu „šolskega prijatla“ že 650 udov. Lepo število!

* Serbski časopis „Svetovid“ je že začel na Dunaju izhajati.

* V Krakovi je razpisana naročnina na 100 novih pripovedk za otroke.

* V Pragi se tiska Ostromirov evangelij s cirilico pod naslovom: „Sviateje Evangelije po

Ostromirovoj spiskoj“. Predgovor mu je pridjan v českem, poljskem, ruskem, serbskem in bulgarskem narečju. Ti evangelij je bil pisan 1056 in 1057 v Novgorodu. Cena mu je le 1 for. sr.

* Da je serbska vlada prepovedala knjige, ki so v pravopisu Vuka Štefanovića in drugih pravopisih pisane, smo ob svojem času omenili. Zakaj da je vlada storila, ni znano, toliko le je gotovo, da taka naredba k omiki naroda celó nič ne pripomore. Serbsko slovstveno društvo je na predlog g. Gavrilovića sklenilo, ministerstvo prositi, da bi se take bukve saj tistim dovolile, ki se s slovstvom pečajo.

* To leto začne izdajati Aleksander Prezdzěcky z Bastaveckim že davno oznanjeni spis: „Vzori středovekeho umeni v davne Polšte“ (V zori sredoveknh znanosti nekdanjega Poljskega.)

* Za ilirske gimnazije je sestavil gosp. Torban „Naravoslovje“; gosp. Kiseljak je prestavil naravoslovje Baumgartner-ja; gosp. Macun piše knjigo: Prisposobljenje ilirskih vremenah sa gerškimi vremenii (primorevanje ilirskih časov z gerškimi časi). Gospod Zoričić je sestavil „čitanko“ za tretji razred, ter jo ministerstvu v poterjenje predložil.

Novičar iz slovanskih krajev.

Is Černogore se piše „Teržaškemu časniku“, da je bila celi dan sila huda bitev med Turki in Černogorci, pa tudi taka zmešnjava, da so poslednjič Turki nad Turke, Černogorci nad Černogorce sekali. Černogorci se ne bojé, da bi jim Turki Zabljak vzeli, pa tudi ni res, da bi jih rusovska ali avstrijska vlada v njih početju podpirala. Vsak dan grejo turške armade skoz Sarajevo nad Černogoro, ktero si je namenil Omer Paša premagati, naj velja kar hoče.

Is Rovina v Istrii se nam na novega leta dan piše, da je endi še tako gorko, da imajo podnevi še oknja odperte; zraven gorkote je pa tudi dragina od sile. V deželi morskih rib in olja je veljala na sv. večer libra (funt) rib 50 kraje., olja 24 kraje. Od mesa — pravi g. dopisnik — že nočemo nič reči, ker je sedaj po 10 kraje., zadnji mesec je bilo po 11.

—R— Is Doline pri Terstu 2. jan. Iz serca „Novicam“ veselo novo leto vošimo in bi jim tudi radi kaj veseliga pisali, ali da se Bogu usmili! vsi pobiti in žalostni smo pretečeno leto dokončali in takošni tudi tekoče začeli. Zdihovalje in jok se po naši drugekrat gibčni vasi razlega in to za to, ker nas je Bog s teško šibo obiskal. Čujte! goveja živina nam pada (cerka) in marsikter gospodar, ki je je pred malo dni še več glav v hlevu imel, zdaj tudi ne ene same nima. Vračii (zdravniki) sicer nas res pogosto obiskujejo, vendar pa vzroku ti boleznii, ki jo drupo drugod imenujejo tukaj pa živinsko kolero, na dno še niso prišli. Eni pravijo, da izvira boleznii iz močirnih pašnikov v dragah, drugi iz premerzle vode itd. In ko bi tudi vzrok izvedili, čudežev pri terdoglavcih delati ne morejo. Zakaj zgodilo se je, da nek živinsk vráč en dan v hlev tukajšnega kmetovavca stopi — in ubogo zdravo in bolešno živinico noter v mlaki (kaluži) vso vmazano ležati vidi. On kmetovavcu svetva, zdravo živino od bolne vale ločiti, iz hleva gnoj izkudati, ga očistiti in na to s slamo ali pa z listjem nastlati. Ali čujte! prederzni odgovor: „Gospod, kaj vam mar, kje moja živina leži; sej, če mi pogine, vi meni druge dali ne bote“. Vrač si misli: „kder ne vboga je brez boga“ in svoje kopita pobere. Bogležu pa živina, popada. — V nesreči pa tudi zdaj ljudi spoznajo, kako potrebno bi bilo, da bi kakosin oče svojiga sina ali cela soseska kaciga pametniga človeka k vam v Ljubljano v šolo poslala, v kateri

se živinska vračitev uči. Ali se bo pa kadaj kajtaciga zgodilo ali ne. Bog vé! *)

Še eno vam povemo: Božičen praznik se je v naši vasi tako strelalo, da smo mislili, da so Černogorci nad nas planili; pa kdo je bil? Nasi sosede! In vender je to nevarno streljanje od gosposke oestro prepovedano. Ali takole gré povsodi, kjer tisti spijo, ki bi čuti imeli. Bog daj bolje!

Novičar iz mnogih krajev.

Cena srebernega denarja, ki še ne davnej je za 20 in še več odstotkov višji bila kakor bankovcov, gré ene tedne tako hitro nazaj, da 5. dan tega mesca je le še za 8 fl. pri 100 višji bila; če bo v ti meri odjenjevala, bo srebro s cesarskimi in banknimi bankovci kmalo ene cene. — Pri ministerstvu kupčijstva se posvetuje odbor o vodilih za novo postavo: kako skerbeti za ohranjenje starih stavbinih spominkov, in kako ravnati, kjer se taki spominki najdejo. — Navadni slovanski bal na Dunaji je napovedan za 2. svečana; iz ostalih dohodkov tega bala, ki je vselej eden nar krasniših Dunajskih, se podpirajo slovanske literarne družtva v Austrii; kakor druge leta je doletelo tudi lani slov. družtvo v Ljubljani primerin dar (37 fl.) — Na novega leta dan se je na novo osnovanih šrangah Zagrebškega mesta začel po novi postavi col pobirati. — Na novega leta dan so se poklonili cesarju Napoleonu vsi poročniki tistih vnanjih deržav, ki Napoleona že za cesarja spoznajo; papežev poročnik mu je v imenu vsih srčno vošil; Napoleon je odgovoril, da z božjo pripomočjo si bo prizadeval blagor Francozov pospešiti in v Evropi mir ohraniti. Ravno tisti dan je prejel od vlade papeževe, Portugalske, Švedske in Gerške spoznavne pisma. Gotovo je nek tudi, da prve dni tega leta so odposlale austrijska, pruska in ruska vlada spoznavne pisma v Pariz; njih zapadek se še za gotovo ne vé; bere se pa, da pruska vlada ga nek brez vsega pogodka za cesarja spozna in ga „svojega gospod brata“ imenuje; austrijska in rusovska opirate svoje spoznanje na zvesto spolnovanje deržavnih pogodb od leta 1815, po katerih so med drugim tudi meje vsake deržave določene. Jeronima, svojega strica, je izvolil Napoleon za častnega vladnika slavnega poslopja invalidov, kjer kosti rajncega cesarja Napoleona počivajo. — Katolčani v Betlehemu, katerih je okoli 2000, so se zavezali, ne pred v Betlehemsko cerkev stopiti, dokler ne bo pravda zastran sv. mest končana. — Pervi podmorski telegraf v Ameriki je dokončan in tako novi svet s starim zvezan. — Iz Londona je prišla novica, da je Hind 15. decembra spet novo zvezdo (planet) iznajdel, kateri se bo imé „Talia“ dalo; je pa ta zvezda že 8. njegove najdbe.

*) Radi bi naznanili nesrečnim Dolinčanam kakošen svet, kako naj z bolno živino ravnajo, ako bi se nam bile razodele nekatere znamenja te bolezni, ki je berž ko ne kužne lastnosti. Dripa je pred ko ne popačen naznanik po človeški bolezni »Grippe«, za »kolero« pa tudi goveja živina ne zbolí; kužna driska in griža pa je pri goveji živini znana bolezn. — da bi prava »goveja kuga ali devetogubnica« bila, Bog ne daj! Na vsako vižo je treba: 1) zdravo živino prestaviti v drug hlev ali kam drugam; 2) nastelja naj se dobro in suho; na gorkim naj bo, odeta s plahto ali kocam; 4) suhe piče naj se ji tčas ne daje, ampak lahko prebavljive, močnate, otrobove po malim; 5) voda za pijačo naj bo prestana, 6) dobro (ne žarkovo) lanéno ali laško olje naj se ji po maslico večkrat noter vlija; 7) trebuh naj se ji s terpentinovim oljem vsaki dan namaže, ako je omenjena belezin driska ali griža. Prav bi pa tudi bilo, ako bi vsaka soseska saj ene bukve »živinozdravstva« imela za pomoč v sili. Vred.

Na vprašanje

zavolj cene živinske in gnojne soli.

Obojno sol prodajajo c. k. solnice zgornjo-austrijske: Hall, Hallein, Ausee in Gmunden po eni ceni: cent živinske soli po 2 fl. 30 kr., gnojne po 40 kr. Oskerbništvo c. k. solnice Auseske (k. k. Salz-Verschleiss-Magazins-Verwaltung in Ausee) je naznanilo 12. febr. 1852 tole: Sol se dobi po naznanjeni ceni za gotov denar v ti solnici vsakdan zunaj nedelj in praznikov; za žakelj ali sodec, v kterega sol pride, ima naročnik ali voznik sam skerbeti; manj kakor pol centa se je ne dobi. Živinska sol ima v enem centu 97 funtov čiste soli, 1½ funta encianove ali pelinove štupe, 1½ funta pa oglja. Gnojna sol pa obstoji iz solnih ostanjkov, kterim je nekaj pepéla in gnoja primešanega.

Gosp. predsednik krajske kmetijske družbe je naročil lani iz Hallein-a 40 sodcov živinske soli, ki so se počasi prodali, ker z vožnino vred je veljal en sodec z 125 funtov soli, v Ljubljano pripeljan, 7 fl. — Želje so sploh: naj bi se živinska in gnojna sol, kakor tobák, v vsih večih mestih vsake dežele po eni ceni, kakor v solnicah dobivala, da bi si jo kmetovavci lože kupovali. Kmetijska družba je tudi za to prosila.

Povabilo kmetovavcem na Krajskim.

Dobro obdelovanje senožet je eden nar večih pripomočkov k povzdigi domačiga kmetijstva. To pa obstoji v tem, da se močirni travniki na suho devajo in suhi primerno močijo. Oboje se godi na več viž po različnosti lege, ki jo ima senožet; kar pa osušenje močirnih travnikov vtiče, se zgodi še posebno po novi angleški znajdbi, ki se drenaža imenuje in po kterih se iz glina narejene cevi pod zemljo umetno položé, da se po njih preobilna voda odteka.

V poslednjim velikim zboru kmetijske družbe v Ljubljani, kteriga so svetli nadvojvoda Janez s svojo nazočnostjo počastili, jih je zbor prosil: ali bi se ne dalo storiti, da tisti skušeni senožeški umetnik, kateri, poklican iz Nemškiga, na Štajarskim močirne senožeti na suho deva, bi prišel tudi na Krajsko. Svetli nadvojvoda so napoliti zbor na gosp. prof. Hlubeka, ki nam bo v stanu o tem nar gotovši izvedenja dati. Gosp. profesor Hlubek nam je na to naznanil, da zaželjeni umetnik že pride na Krajsko, ako se toliko kmetovavcev za to oglasi, da se plača, da pride sém. in da se to kmalo zgodi, ker ima na Štajarskim že obilo naročil.

Ker je tudi za našo deželo sila važno, da se počasi drenaža vpelje, in ker v primeri dobička, ki iz nje izvira, to delo ni predrago (na Štajarskim je drenažil imenovani inženir en joh za 24 fl. 27 kr.; pri nas se vé da bo nekoliko več zneslo), povabi podpisani odbor vse gosp. posestnike večih kmetij, ki imajo močirne senožeti in jih želé na suho djati, posebno pa gosp. ude kmetijske družbe: naj se pridružijo temu početju, ki ima izgled biti drugim posestnikom tudi manjših kmetij!

Tisti gospodje, ki želé svoje senožeti po omenjenim umetniku zboljšati, naj se oglasio zadnji čas o 14 dnéh pismeno v pisarnici kmetijske družbe v Ljubljani, in naj povedó, kje in koliko oralov (johov) bi želeli z drenažo ali brez drenaže na suho djani imeti. Družbini predsednik g. Terpine bo 20 oralov v Sostriški dolini drenažiti dal.

Ko bo kmetijska družba vse te naznanila zvedila, se bo po tem berž obrnila na odbor sl. kmetijske družbe Štajarske, natanjčniši vse zvediti kako in kaj.

Glavni odbor km. družbe v Ljubljani.